

UZASADNIENIE

(...) Bank (...) S.A. we W. wniosła pozew przeciwko D. J. o zapłatę kwoty 2056,84 zł z odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od kwoty 1789,48 zł od dnia 20.04.2018r., podając w uzasadnieniu, że strony łączyła umowa kredytu na zakup towarów/usług nr (...) z dnia 13.01.2017r., w ramach której pozwany otrzymał kredyt w wys. 1982,06 zł, którego, pomimo zobowiązania, nie spłacił w terminie do dnia 13.11.2017r., wynikającym z umowy.

Kurator ustanowiony dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego wniósł o oddalenie powództwa, zarzucając nieudowodnienie istnienia roszczenia. Podniósł, że na przedłożonej przez powoda kopii umowy nie widnieje podpis pozwanego, a ponadto brak jest dowodów, że pozwany zawarł umowę kredytu przy użyciu podpisu elektronicznego. Przedłożona przez powoda „koperta dowodowa” jest wydrukiem ze strony internetowej, na której znajduje się ikona, której „kliknięcie” jest konieczne dla poznania zawartości skompensowanego pliku, zaś z oczywistych względów kliknięcie na przedmiotową ikonę nie jest możliwe, a zatem niemożliwa jest również weryfikacja twierdzeń powoda.

W odpowiedzi strona powodowa podtrzymała żądanie jak w pozwie. Podniosła, że przedmiotowa umowa kredytu została zawarta w trybie S. Podpisu, a warunki i zasady procesu zawierania umów w postaci elektronicznej określa Regulamin zawarcia umowy w trybie S. Podpisu. Sposób zawarcia umowy spełnia wymogi formy pisemnej dla umowy kredytu konsumenckiego. Akceptacja Regulaminu stanowi zawarcie przez Bank i pozwanego Umowy o podpisywanie.

Sąd zważył:

Na uzasadnienie swojego żądania powodowy Bank przedłożył elektroniczny wydruk umowy kredytu na zakup towarów/usług nr (...) (k-27 i nast.), w treści którego zawarto informację o udzieleniu kredytu na zakup roweru G. (...) za cenę 1749 zł. Kwota kredytu wynosiła 1982,06 zł, w tym na sfinansowanie ceny towaru - 1449 zł, prowizja – 289,65 zł, koszty ubezpieczenia – 243,41 zł. Szacunkowa całkowita kwota do zapłaty wynosiła 2074,60 zł, miała być spłacona w 10 miesięcznych ratach po 207,46 zł, w terminie do 13.11.2017r.

Mając na uwadze zarzuty, przedstawione w odpowiedzi na pozew przez kuratora, ustanowionego dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego, należało uznać, że przedstawione przez powoda dokumenty nie stanowią wystarczającego dowodu na zawarcie umowy i istnienie zobowiązania po stronie pozwanego. Strona powodowa nie wykazała roszczenia co do zasady i wysokości. Trudniąc się taką formą elektronicznego kredytowania powinna zadbać o możliwość udowodnienia okoliczności i treści czynności prawnych, zapisanych w formie elektronicznej. Ustalenie co do zawarcia umowy kredytowej nie można bowiem opierać jedynie na wydrukach, wygenerowanych przez powoda, w szczególności, gdy pozwany, jak w niniejszej sprawie, jest nieznaną z miejsca pobytu i nie może złożyć oświadczeń co do okoliczności faktycznych przedstawionych w uzasadnieniu pozwu. Opieranie się wyłącznie na wydrukach, wygenerowanych przez powoda, pozbawiałoby konsumenta jakiegokolwiek możliwości zakwestionowania zawarcia takiej umowy. Podzielając zatem zarzut, zawarty w odpowiedzi na pozew, Sąd oddalił powództwo jako nieudowodnione.

Przepis art. 69 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo Bankowe zawiera definicję umowy kredytu oraz wymienia essentialia negotii tejże umowy. Zgodnie z tym unormowaniem, bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Zgodnie z art. 7 Prawa bankowego, oświadczenia woli związane z dokonywaniem czynności bankowych, mogą być składane w postaci elektronicznej. Taką samą postać mogą też mieć dokumenty, związane z czynnościami bankowymi, które można umieszczać na informatycznych nośnikach danych, o ile dokumenty te będą w sposób należyty utworzone, utrwalone, przekazane, przechowywane i zabezpieczone.

Skorzystanie ze środków, umożliwiających zawarcie umowy na odległość, nie zwalnia zainteresowanego podmiotu z ciężarów dowodowych (art. 6 kc), zwłaszcza, gdy przeciwnik kwestionuje swoje zobowiązanie. Tymczasem powód nie wykazał wysokości zadłużenia pozwanego i przekazania mu środków do dyspozycji, ani też przekazania tych środków, tytułem zapłaty ceny za przedmiotowy towar. Zamiast tego powołał się jedynie na fakt zawarcia umowy kredytu drogą elektroniczną, wywodząc, iż z tej właśnie przyczyny dłużnik musiał zwrócić kredyt. Tego stanowiska nie podziela Sąd, dostrzegając, że bank nie przedstawił dowodu doręczenia pozwanemu Formularza Informacyjnego (...) i karty produktu w wersji papierowej oraz podpisanej umowy. Wskazać przy tym należy, że - wbrew twierdzeniom powoda, zawartym w piśmie procesowym z dnia 13.12.2019r. - w treści umowy (wydruku, przedłożonego przez powoda) wpisany został adres e-mail pozwanego, co umożliwiałoby powodowi doręczenie wym. dokumentów pozwanemu w postaci pliku (...) na adres e-mail (zgodnie z Regulaminem), czego powodowy Bank również nie wykazał. Nie przedłożył też dowodu wysłania pozwanemu jednorazowego hasła w treści SMS na numer telefonu, wskazany przez pozwanego. Powołując się na treść Regulaminu, powodowy Bank nie przedłożył zarazem żadnych dowodów na fakt, że pozwany zapoznał się z Regulaminem, zaakceptował go, co jednocześnie było warunkiem koniecznym dla zawarcia umowy w postaci elektronicznej, zrównanej z formą pisemną.

Dla rozstrzygnięcia o zasadności żądań pozwu, Sąd musi dysponować stosownymi danymi i informacjami. Zadaniem powoda w procesie jest więc wykazanie wszystkich przesłanek odpowiedzialności kontraktowej. W myśl ogólnych zasad postępowania cywilnego strony mają obowiązek twierdzenia i dowodzenia tych wszystkich okoliczności (faktów), które stosownie do art. 227 kpc mogą być przedmiotem dowodu. Ponadto, z treści art. 232 kpc, stanowiącego procesowy odpowiednik art. 6 kc, wynika że strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Na powodzie spoczywał więc ciężar udowodnienia faktów uzasadniających jego roszczenie, a obowiązkiem Sądu jest ustalenie, czy strona inicjująca proces wykazała okoliczności faktyczne, których zaistnienie determinuje możliwość jego skutecznego wpisania (subsumcji) w odpowiednią podstawę prawną. Jeśli ustalenia takiego dokonać nie można, to fakt ten samoistnie niweczy zasadność powództwa i to niezależnie od tego, czy pozwany z kolei udowodnił podstawy faktyczne przyjętej linii obrony czy też nie (tak wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 4 października 2012, I ACa 510/12). Jeżeli zaś materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie daje podstawy do dokonania odpowiednich ustaleń faktycznych w myśl twierdzeń jednej ze stron, sąd musi wyciągnąć ujemne konsekwencje z braku udowodnienia faktów przytoczonych na uzasadnienie żądań lub zarzutów. Należy to rozumieć w ten sposób, że strona która nie przytoczyła wystarczających dowodów na poparcie swych twierdzeń, ponosi ryzyko niekorzystnego dla siebie rozstrzygnięcia, o ile ciężar dowodu co do tych okoliczności na niej spoczywał (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 18 stycznia 2012 roku, I ACa 1320/11). Z kolei, jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 7 listopada 2007 r. (II CSK 293/07), ciężar udowodnienia faktu należy rozumieć z jednej strony, jako obarczenie strony procesu obowiązkiem przekonania sądu dowodami o słuszności swoich twierdzeń, a z drugiej konsekwencjami poniesienia realizacji tego obowiązku, lub jego nieskuteczności. Tą konsekwencją jest zazwyczaj niekorzystny dla strony wynik procesu. Innymi słowy zaniechania na tej płaszczyźnie mogą prowadzić do stwierdzenia nieudowodnienia podnoszonych roszczeń i oddalenia powództwa, co właśnie miało miejsce w niniejszej sprawie. Powód nie przedstawił dowodów, z których wynikałaby podstawa do wystąpienia z powództwem przeciwko D. J.. Elektronicznie wygenerowane wydruki umowy kredytu i „koperty dowodowej” nie mogą stanowić wystarczającego dowodu w sprawie. Powód trudni się profesjonalnie działalnością bankową, której standardy wymagają zachowania pełnej dokumentacji dotyczącej konkretnej wierzytelności i zaprezentowania jej Sądowi w sposób nie budzący wątpliwości, zwłaszcza w odniesieniu do konsumenta. Sąd nie może zatem domyślać się okoliczności, wskazywanych przez powoda, i na drodze domysłów wywodzić ich z przedstawionego materiału dowodowego.

Przedmiotowa umowa nie została podpisana przez pozwanego. Zgodnie z przepisem art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 993), umowa o kredyt konsumencki powinna być zawarta w formie pisemnej, chyba że odrębne przepisy przewidują inną szczególną formę. Kredytodawca lub pośrednik kredytowy jest zobowiązany niezwłocznie doręczyć umowę konsumentowi (ust. 2). Oznacza to, że forma pisemna została zastrzeżona dla celów dowodowych. Obowiązujące przepisy dopuszczają zawarcie umowy w formie elektronicznej. Biorąc pod uwagę treść art. 78¹ kc oraz art. 7 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo Bankowe przyjąć

należy, iż z jednej strony procedura w ramach obrotu bankowego została uproszczona, z drugiej strony - szczegółowo uregulowano postępowanie z dokumentami stanowiącymi podstawę czynności bankowych. Ustawodawca w art. 7 ust. 2 Prawa Bankowego przewiduje możliwość zastąpienia dokumentacji papierowej elektroniczną; dotyczy to wszelkich dokumentów związanych z czynnościami bankowymi, mogą być one zapisane na informatycznych nośnikach danych. Warunkiem prowadzenia dokumentacji w tej formie jest jej należyte utworzenie, utrwalanie, przekazanie, przechowywanie i zabezpieczanie. Brak spełnienia któregokolwiek z tych wymogów powoduje, że dokumentacja elektroniczna nie będzie miała skutków wyrażonych w art. 7 ust. 3 Prawa Bankowego. Przy takim ujęciu okazuje się więc, że istnieje korelacja pomiędzy oświadczeniem woli złożonym w ramach czynności bankowej a formą sporządzenia dokumentów bankowych, co sprowadza się do założenia, że równoważność oświadczenia związanego z czynnością bankową w postaci elektronicznej z oświadczeniem w formie pisemnej zachodzi tylko wówczas, gdy dochowane zostały wymogi związane z utworzeniem, utrwaleniem i przekazaniem dokumentu. Strona dochodząca przed sądem swych praw z czynności bankowej (umowy o kredyt) musi dowieść okoliczności skutkujących tymi prawami, tj. faktu istnienia określonej umowy w obrocie prawnym oraz jej treści mogącej skutkować określonymi roszczeniami. Strona powodowa nie sprostowała swoim obowiązkom. Złożone przez nią wydruki, czy wyciąg z ksiąg rachunkowych banku, zidentyfikować można, jako dokumenty prywatne, wystawione przez powoda. Po myśli art. 245 kpc ich formalna moc dowodowa ogranicza się do domniemania, że osoby, które je podpisały złożyły oświadczenie nimi objęte. Dokumenty takie podlegają wprawdzie ocenie, jak każdy inny dowód w postępowaniu cywilnym, według reguł wskazanych w art. 233 § 1 kpc (tak np. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 6 czerwca 2013 r., III AUa 1237/12). Z całą stanowczością podkreślić należy, iż dokumenty prywatne nie korzystają z domniemania zgodności treści dokumentu z prawdą i na tym polega podstawowa różnica ich mocy dowodowej w stosunku do dokumentów urzędowych. Na gruncie niniejszej sprawy przedłożone dokumenty stanowią jedynie oświadczenia powoda o istnieniu zobowiązania po stronie pozwanego, ale same w sobie nie potwierdzają już natomiast istnienia tego zobowiązania (por. wyrok SO w Łodzi z dn. 18.12.2018r., III Ca 1629/18).

Mając powyższe na uwadze, na podstawie powołanych przepisów, orzeczono, jak w pkt I wyroku.

Orzeczenie w pkt II oparto na przepisach § 1 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 marca 2018r. w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej (Dz.U.2018, poz.536) w zw. z § 2 pkt 3 i § 15 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U.2015, poz.1800 ze zm.) w zw. z art. 130(4) kpc.